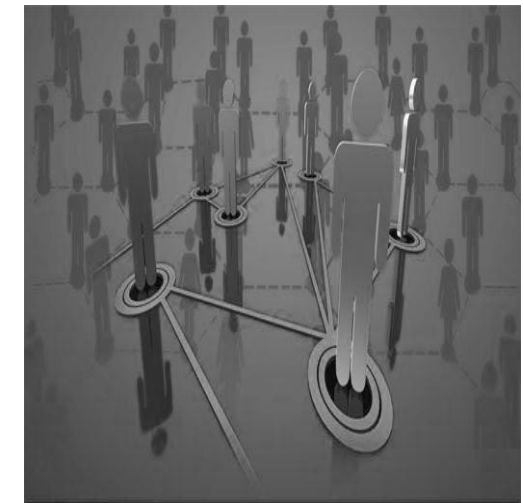

دانشگاه آزاد اسلامی مرکز لشت نشا - زیباکنار
مرکز مشاوره و راهنمایی

شبکه های اجتماعی فرصت یا تهدید

دانشگاه آزاد اسلامی مرکز لشت نشا - زیباکنار
مرکز مشاوره و راهنمایی حوزه معاونت دانشجویی
نگارش:
فریده امیرالسادات

۹۴-۹۵

شبکه های اجتماعی فرصت یا تهدید

دستاوردهای بشر از صنعت و فناوری های نوین علاوه بر منفعتی که برای بشر داشته و رفاهی که برای او به ارمغان آورده است، همواره آسیب هایی را نیز به همراه داشته است. اگرچه بسیاری از ابداعات و نوآوری ها با انگیزه تأمین رفاه و آسایش و تحکیم ارزش های انسانی و در جهت نیل به کمال شکل گرفته است، اما در عین حال به دلیل برخی کج فکری ها و استفاده های نادرست از ابزارهای جدید، این تکنولوژیها، گاه انسان و سلامت جسمی و روانی اجتماعی آن را مورد آسیب قرار داده و گاه فرهنگ و اعتقادات و رفتارهای اجتماعی وی را دگرگون کرده است. اینترنت و شبکه های اجتماعی مجازی از جمله این تکنولوژیهایی هستند که در صورت استفاده ناصحیح، صدمات جبران ناپذیری به فرد و جامعه وارد می سازند.

شبکه های اجتماعی مجازی، نسل جدیدی از وبسایتها یا اینترنتی هستند که در این وبسایتها، کاربران اینترنتی حول محور مشتری محوریت مجازید و ریکدیگر جمع میشوند و جماعتها یا آنلاینرا تشکیل میدهند. این شبکه ها گونه ای از رسانه های اجتماعی هستند که بیشترین شباهت را به جامعه انسانی دارند و به فرد امکان برقراری ارتباط با شمار فراوانی از افراد دیگر، فارغ از محدودیت های زمانی، مکانی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی را می دهند. این فن آوری نیز مانند سایر فن آوریها پیامدهای مثبت و منفی بر زندگی انسان دارد که در زیر به برخی از آنها اشاره می کنیم.

شبکه های اجتماعی و فرصتها

- شکل گیری و تقویت خرد جمعی: یکی از شاخصه های مهم شبکه های اجتماعی مجازی، پدیدار شدن خرد جمعی است. خرد جمعی به جریان سیال و پویای قوه تفکر و ذهن کاربران حاضر در چنین محیط هایی اطلاق می شود که به مثابه یک پردازشگر عظیم، اطلاعات را پردازش و پایش می کند.
- امکان بیان ایده ها به صورت آزادانه و آشنایی با ایده ها، افکار و سلیقه های دیگران: شبکه های اجتماعی، ارسال بازخورد از سوی مخاطب و همکاری و همگامی کاربران با همدیگر را تسهیل کرده و آنها را به مشارکت در بحث ها تشویق می کند.
- عبور از مرزهای جغرافیایی و آشنایی با افراد مختلف از جوامع گوناگون و فرهنگهای متفاوت: وجود زبان های مختلف در رسانه های اجتماعی، امکان حضور تمام جوامع را فراهم می کند که می توانند فرهنگ حاکم بر جامعه خود را به معرض دید عموم بگذارند.
- تبلیغ و توسعه ارزشهای انسانی و اخلاقی در عرصه جهانی: گرچه به علت غلبه ابعاد دیگر شبکه های اجتماعی، بعد ارزشی آن کمتر مورد توجه قرار گرفته است، اما به جرأت می توان گفت که یکی از قابلیت

های مهم شبکه های اجتماعی که تاکنون مورد غفلت واقع شده ، فراهم کردن فضایی بین المللی جهت تبلیغ و اشاعه ارزش های دینی، اعتقادی، انسانی و اخلاقی است. بسیاری از کاربران شبکه های اجتماعی افرادی هستند که در صورت تبلیغ صحیح ارزش های اخلاقی و انسانی، از آن استقبال کرده و تحت تأثیر قرار خواهند گرفت.

- توسعه مشارکت های مفید اجتماعی: ایجاد انسجام اجتماعی در بین مردم و تسریع در سازماندهی فعالیت های مفید اجتماعی
- افزایش سرعت در فرآیند آموزش و آموزش های مجازی: اگرچه به علت عدم امکان نظارت علمی، بسیاری از محتواهای اینترنتی هنوز به مرتبه قابل قبولی از اعتبار علمی نرسیده اند، اما در عین حال شبکه های اجتماعی یکی از عرصه های اینترنتی هستند که کاربران بی شمار آنها به صورت خودجوش اقدام به آموزش و انتقال دانسته های تخصصی و عمومی خویش به دیگران می کنند. علاوه بر این، شبکه های اجتماعی علمی و آموزشی نیز به صورت تخصصی و با هدف آموزش از راه دور یا همان آموزش مجازی، مشغول فعالیت هستند.

- ارتباط مجازی مستمر با دوستان و آشنایان: ارتباط با آشنایان و دوستان در سراسر دنیا را فارغ از محدودیتهای مکانی امکان پذیر می کند.

شبکه های اجتماعی و تهدیدها

- شکل گیری و ترویج سریع شایعات و اخبار کذب
- تبلیغات ضد ارزشی، دینی و القای شبهات در عقاید
- تغییر در سبک زندگی و علایق کاربران
- شکل گیری هویت‌هایی مغایر با فرهنگ ، ملیت و مذهب در بین نوجوانان و جوانان
- نقض حریم خصوصی افراد
- روابط آزادانه ناشی از اینکه اینترنت به افراد هویتی نامعلوم می بخشد، نظارتی، همچون نظارت دنیای واقعی هم بر آن حاکم نیست و همین خود، باعث می شود که افراد دچار نوعی آزادی روابط شوند.
- انزوا طلبی و فاصله گرفتن از محیط‌های اجتماعی واقعی و تضعیف مهارت‌های ارتباطی اجتماعی خصوصا برای نوجوانان و جوانان.
- تأثیرات منفی رفتاری که فرد با عضویت در هر شبکه اجتماعی درگیر نوع خاصی از فرهنگ ارتباطاتی می‌شود، نظیر برخورد، تکیه کلام، اصطلاحات مخصوص، رفتار و ظاهر...

- تضعیف نهاد خانواده و افزایش تعارضات خانوادگی
- اعتیاد رفتاری، وابستگی روانی به استفاده از این شبکه ها
- اختصاص زمان زیاد به این شبکه های و دنیای غیر واقعی و فاصله گرفتن از واقعیت
- ظهور خرده فرهنگ‌های مختلف نامتناسب و غیر ضروری
- بروز مشکلات روانشناختی از جمله افسردگی و استرس
- فریب ، کلاهبرداری و بهره کشی

چه باید کرد؟

- با توجه به گسترش روز افزون استفاده کنندگان شبکه های اجتماعی در کشور ، در راستای کاهش تهدید این شبکه ها پیشنهاداتی ارائه می گردد:
- بالا بردن سواد رسانه ای عموم مردم در مورد این تکنولوژی
 - آموزش و فرهنگ سازی و بالا بردن توان مدیریتی فرد، خانواده و جامعه در استفاده ی صحیح از این شبکه ها
 - ایجاد و راه اندازی شبکه های اجتماعی سالم و متناسب با فرهنگ اسلامی ایرانی
 - وضع قوانین سختگیرانه تر برای جرایم اینترنتی